

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2023
(OR. en)

11152/23

ECOFIN 677
UEM 211
SOC 502
EMPL 353
COMPET 697
ENV 776
EDUC 289
RECH 321
ENER 412
JAI 923
GENDER 153
ANTIDISCRIM 147
JEUN 191
SAN 428

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9847/1/23 REV 1

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2023) 621 final

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Πολωνίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 της Πολωνίας

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως συζητήθηκε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με βάση τη σύσταση της Επιτροπής στο έγγραφο COM(2023) 621 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Πολωνίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 της Πολωνίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου², με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («μηχανισμός»), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ο μηχανισμός συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για να προωθηθούν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, οι οποίες επικεντρώνονται σε τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Πολωνία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023, η οποία αναλύει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ στις 16 Μαΐου 2023 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 13 Μαρτίου 2023.
- (3) Μολονότι οι οικονομίες της Ένωσης επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενώσω η Ένωση παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της Ένωσης.

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Μαΐου 2023, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C 180 της 23.5.2023, σ. 1).

- (4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» («βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας»). Σκοπός του βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας είναι η τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης και η στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι επίσης να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της Ένωσης για το κλίμα και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, ταχύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε μία επιπλέον ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030», διαρθρωμένη σε εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

- (5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σε συμφωνία με την εφαρμογή του μηχανισμού. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.
- (6) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ («κανονισμός REPowerEU»), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις ρωσικές εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Τούτο θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός REPowerEU επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια, οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

- (7) Στις 8 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024 («ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023»). Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στο τέλος του 2023. Η Επιτροπή ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο και κάλεσε τα κράτη μέλη να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) που ορίζει η Συνθήκη, καθώς και να εξασφαλίσουν την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν καλύτερα τα μέτρα τους προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή ανέφερε ότι οι δημοσιονομικές συστάσεις θα ποσοτικοποιηθούν και θα διαφοροποιηθούν. Επιπλέον, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της της 9ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, οι δημοσιονομικές συστάσεις θα διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

- (8) Στις 26 Απριλίου 2023 η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την υλοποίηση συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Στις προτάσεις της, η Επιτροπή αποσκοπεί στη βελτίωση της εθνικής οικειοποίησης, στην απλούστευση του πλαισίου και στη μεγαλύτερη μεσοπρόθεσμη επικέντρωση, σε συνδυασμό με αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2023 σχετικά με κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.
- (9) Στις 3 Μαΐου 2021 η Πολωνία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που ορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 17 Ιουνίου 2022, το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας⁶. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στην οποία αναφέρεται ότι η Πολωνία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

⁶ ST 9728/2022 INIT· ST 9728/2022 ADD 1.

- (10) Στις 27 Απριλίου 2023 η Πολωνία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και το οικείο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Πολωνίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (11) Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για την Πολωνία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Πολωνίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις εν λόγω προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Πολωνίας όσον αφορά την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

- (12) Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Πολωνίας αυξήθηκε από 1,8 % του ΑΕΠ το 2021 σε 3,7 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 53,6 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2021 σε 49,1 % στο τέλος του 2022. Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Στην εν λόγω έκθεση εξετάζεται η δημοσιονομική κατάσταση της Πολωνίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα γενικής κυβέρνησης το 2022 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούται. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023, η Επιτροπή δεν πρότεινε την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2023. Στη συνέχεια η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023. Η Πολωνία θα πρέπει να το λάβει αυτό υπόψη κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της για το 2023 και κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού της για το 2024.
- (13) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Παραδείγματα τέτοιων μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής που μείωσαν τα έσοδα το 2022 είναι οι μειωμένοι συντελεστές του φόρου προστιθέμενης αξίας και οι μειωμένοι ειδικό φόροι κατανάλωσης στην ενέργεια και τα καύσιμα, ενώ παραδείγματα μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής που αύξησαν τις δαπάνες είναι οι χρηματικές επιδοτήσεις και η επιβολή ανώτατου ορίου για τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για νοικοκυριά, καθώς και οι επιδοτήσεις του κόστους του αερίου για εταιρείες. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των εν λόγω μέτρων ανήλθε στο 1,9 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της παροχής προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19 μειώθηκε σε 0,7 % του ΑΕΠ το 2022, από 2,4 % το 2021.

- (14) Στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο συνέστησε στην Πολωνία⁷ να ακολουθήσει υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2022, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
- (15) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός⁸ το 2022 ήταν υποστηρικτικός, στο -3,0 % του ΑΕΠ, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Πολωνία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης ανήλθαν στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2022 (1,3 % του ΑΕΠ το 2021). Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίας μονάδας στον δημοσιονομικό προσανατολισμό⁹. Επομένως, η Πολωνία διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε επεκτατική συμβολή ύψους 2,3 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή περιλάμβανε τον πρόσθετο αντίκτυπο μέτρων προς μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας (πρόσθετο καθαρό δημοσιονομικό κόστος ύψους 1,9 % του ΑΕΠ), καθώς και το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (0,5 % του ΑΕΠ). Επομένως, η Πολωνία διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2021 της Πολωνίας (EE C 304 της 29.7.2021, σ. 98).

⁸ Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυναμική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

⁹ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,8 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζει ως επί το πλείστον την κρατική στήριξη στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

- (16) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σύγκλισης 2023 είναι σύμφωνο με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής για το 2023 και μετέπειτα. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,9 % το 2023 και κατά 2,8 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπεται ελαφρώς χαμηλότερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,7 % το 2023 και κατά 2,7 % το 2024, κυρίως λόγω χαμηλότερης προβλεπόμενης συμβολής της εγχώριας ζήτησης.
- (17) Στο οικείο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 4,7 % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση του 2023 αντικατοπτρίζει κατά κύριο λόγο τις αυξημένες δαπάνες στους τομείς της άμυνας, της υγείας και του μισθολογικού κόστους του δημόσιου τομέα και την τιμαριθμική αναπροσαρμογή των συντάξεων, το δε κόστος των μέτρων μετριασμού των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας αναμένεται να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από το 49,1 % στο τέλος του 2022 στο 50,5 % στο τέλος του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 5,0 % του ΑΕΠ για το 2023. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, κυρίως λόγω μέτρων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε γεωργούς τα οποία δεν περιγράφονται προς το παρόν στο πρόγραμμα σύγκλισης 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 50,5 % στο τέλος του 2023.

(18) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται κυρίως για νέα μέτρα, όπως καθεστώς παγώματος των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου και μέτρα στήριξης για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίζεται εν μέρει από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των παραγωγών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω εσόδων, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 1,7 % του ΑΕΠ το 2023¹⁰. Τα περισσότερα μέτρα το 2023 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, το ύψος των στοχευμένων μέτρων στήριξης, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022¹¹ εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2023 (έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να μειωθεί κατά 0,2 εκατοστιαία μονάδα του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2022. Τέλος, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να βελτιωθεί με τη σταδιακή κατάργηση προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, τα οποία εκτιμώνται σε 0,7 % του ΑΕΠ.

¹⁰ Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και τρεχουσών δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

¹¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Πολωνίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης 2022 της Πολωνίας (EE C 334 της 1.9.2022, σ. 171).

(19) Στη σύστασή του της 12ης Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε στην Πολωνία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής¹², λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα (-ες) στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Ταυτόχρονα, η Πολωνία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Πολωνία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης.

¹² Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυναμικού προϊόντος της Πολωνίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 15,5 % σε ονομαστικούς όρους.

(20) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-0,8 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (-3,0 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) το 2023 προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 0,8 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το αυξημένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,1 % του ΑΕΠ. Περιλαμβάνεται επίσης το χαμηλότερο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (κατά 0,2 % του ΑΕΠ). Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν οφείλεται στη στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών οφείλεται σε μη στοχευμένα μέτρα στον τομέα της ενέργειας, στις αυξημένες δαπάνες στους τομείς της άμυνας και της υγείας, καθώς και στις μόνιμες αυξήσεις των μισθών του δημόσιου τομέα και των κοινωνικών παροχών. Αθροιστικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,8 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται ότι θα έχουν συστατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,2 εκατοστιαίας μονάδας¹³. Επομένως, η Πολωνία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ενώ δεν προβλέπεται να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό και άλλα ταμεία της Ένωσης, σε τομείς όπως η ενεργειακή απόδοση κτιρίων, η χερσαία και υπεράκτια αιολική ενέργεια, η αποθήκευση ενέργειας, ο εκσυγχρονισμός των δικτύων, η παραγωγή υδρογόνου και η βιώσιμη κινητικότητα.

¹³ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συστατική συμβολή ύψους 0,6 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζει το αποτέλεσμα της αναστολής της κρατικής στήριξης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα το 2022.

- (21) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 3,4 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως την απόσυρση των μέτρων στήριξης που σχετίζονται με την ενεργειακή κρίση. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 52,4 % στο τέλος του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 3,7 % του ΑΕΠ το 2024. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σύγκλισης 2023, κυρίως λόγω μέτρων που δεν περιγράφονται προς το παρόν στο πρόγραμμα. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 53,0 % στο τέλος του 2024.
- (22) Το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση των περισσότερων μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Επί του παρόντος, η Επιτροπή εκτιμά το καθαρό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτή η υπόθεση βασίζεται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Τα περισσότερα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας που επί του παρόντος προβλέπεται να διατηρηθούν το 2024 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά και δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

- (23) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου¹⁴. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της ανάγκης να μειωθεί το έλλειμμα κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, ενδείκνυται η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,5 % του ΑΕΠ για το 2024, σύμφωνα με την Επιτροπή. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή και σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών¹⁵ το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 7,8 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Ταυτόχρονα, τα εναπομείναντα μέτρα στήριξης της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 1,7 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, εάν οι εξελίξεις στην αγορά ενέργειας το επιτρέψουν και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ τα κονδύλια που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα οδηγούσε σε αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης για το 2024. Επιπλέον, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Εάν αυτό επιβεβαιωθεί, ενδείκνυται χαμηλότερη αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024.
- (24) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών σε 5,6 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό ανάπτυξης. Η προσαρμογή που προβλέπει η Επιτροπή στις εαρινές προβλέψεις 2023 είναι ελαφρώς μικρότερη από την εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί με την πλήρη κατάργηση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας, καθώς ορισμένα από τα εν λόγω μέτρα προβλέπεται να παραμείνουν σε ισχύ το 2024.

¹⁴ Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή με πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

¹⁵ Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

- (25) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να παραμείνουν σταθερές στο 4,2 % του ΑΕΠ το 2024, ποσοστό παρόμοιο με το 2023. Το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε αυτές περιλαμβάνονται μεταρρυθμίσεις του δημοσιονομικού πλαισίου, οι οποίες αποτελούν επίσης μέρος το σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (26) Το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 περιγράφει τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2026. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 2,9 % του ΑΕΠ το 2025 και να παραμείνει στο επίπεδο αυτό το 2026. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί κάτω από το 3 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 52,4 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024 σε 55,4 % του ΑΕΠ έως το τέλος του 2026.
- (27) Εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλο περιθώριο αύξησης της αποδοτικότητας όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες για κοινωνικές παροχές. Οι κοινωνικές παροχές εξακολουθούν να είναι ως επί το πλείστον μη στοχευμένες και δεν εξαρτώνται από το εισόδημα σε επίπεδο νοικοκυριού. Η καλύτερη στόχευση των παροχών θα οδηγήσει σε πιο αποδοτική χρήση των δημόσιων πόρων για την καταπολέμηση της φτώχειας και τη στήριξη όσων έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.
- (28) Η ταχεία γήρανση του πληθυσμού συνεπάγεται προκλήσεις για το πολωνικό συνταξιοδοτικό σύστημα. Το υφιστάμενο συνταξιοδοτικό σύστημα βασίζεται στην παραδοχή ηλικίας συνταξιοδότησης που δεν αυξάνεται ακόμη και αν το μέσο προσδόκιμο ζωής και τα έτη συντάξιμου βίου εξακολουθούν να αυξάνονται. Το ισχύον συνταξιοδοτικό σύστημα καθορισμένων εισφορών καθιστά το σύστημα οικονομικά ισορροπημένο, αλλά ενδέχεται να οδηγήσει σε απότομη πτώση των μελλοντικών συνταξιοδοτικών παροχών σε σχέση με τον τελικό μισθό. Αυτό θα σήμαινε ότι μεγάλη αναλογία των συνταξιούχων θα διέτρεχε κίνδυνο φτώχειας. Η ανάλυση της Επιτροπής δείχνει ότι απλώς για να διατηρηθεί το επίπεδο των παροχών κοντά στο σημερινό επίπεδο, η Πολωνία θα χρειαστεί να δαπανήσει ένα επιπλέον 6,7 % του ΑΕΠ της έως το 2070. Πρόσφατες αλλαγές στο γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα και τα δαπανηρά ειδικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα έχουν καταστήσει τις πληρωμές συντάξεων πιο γενναιόδωρες για τους σημερινούς συνταξιούχους. Αυτό έχει περιορίσει τα κίνητρα παραμονής στην εργασία επί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από τη σχετικά χαμηλή ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία είναι 60 έτη για τις γυναίκες και 65 έτη για τους άνδρες, και έχει αυξήσει τις πιέσεις στις δαπάνες που σχετίζονται με την ηλικία.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Η υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας καθυστέρησε σημαντικά, καθώς εγκρίθηκε μόλις τον Ιούνιο του 2022. Η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των δικαστηρίων και η αντιμετώπιση περιπτώσεων δικαστών που θίγονται από τις αποφάσεις του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου σε πειθαρχικές υποθέσεις και υποθέσεις ασυλίας των δικαστών αποτελούν προϋπόθεση προκειμένου η Επιτροπή να εκταμιεύσει οποιαδήποτε πληρωμή προς τη χώρα, να διασφαλιστούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και να καταστεί εφικτή η ταχεία και σταθερή υλοποίηση του σχεδίου. Η Πολωνία έχει ξεκινήσει να υλοποιεί βασικά μέτρα του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως, για παράδειγμα, μεταρρυθμίσεις στους τομείς του δημοσιονομικού πλαισίου, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της ψηφιακής μετάβασης, της ενεργειακής απόδοσης και της αγοράς εργασίας. Παρότι η Πολωνία δεν έχει υποβάλει επισήμως προσθήκες στο σχέδιο ούτε το κεφάλαιο για το REPowerEU, διεξάγονται επί του παρόντος συζητήσεις με την Επιτροπή. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στις 31 Μαρτίου 2023 η Πολωνία εξέφρασε την πρόθεσή της να ζητήσει πρόσθετη δανειακή στήριξη ύψους 23 δισ. EUR στο πλαίσιο του μηχανισμού. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Πολωνίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και η γενικότερη ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου, παραμένουν σημαντικές για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

- (30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Πολωνίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στην Πολωνία.
- (31) Πέραν των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που πραγματεύονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής, η Πολωνία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με το επενδυτικό κλίμα, την ενεργειακή πολιτική και την πράσινη μετάβαση.
- (32) Η ανεξαρτησία, η αποδοτικότητα και η ποιότητα του δικαστικού συστήματος είναι απολύτως απαραίτητες για ένα σταθερό και προβλέψιμο επιχειρηματικό περιβάλλον και ένα φιλικό επενδυτικό κλίμα. Αμφότερα παίζουν σημαντικό ρόλο για την επίτευξη βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Το επενδυτικό κλίμα στην Πολωνία εξακολουθεί να υπονομεύεται από σοβαρές ανησυχίες που αφορούν το κράτος δικαίου και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, όπως προκύπτει από αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Δικαστήριο») και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Επιπλέον, στις 15 Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή παρέπεμψε την Πολωνία στο Δικαστήριο για παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου από το πολωνικό Συνταγματικό Δικαστήριο και τη νομολογία του, οι οποίες αμφισβητούν ιδίως την υπεροχή του ενωσιακού δικαίου.

(33) Στο ενεργειακό μείγμα της Πολωνίας κυριαρχούν τα ορυκτά καύσιμα, καθώς το 2021 ο γαιάνθρακας αντιπροσώπευε το 60 % περίπου του ενεργειακού μείγματος και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μόλις το 13 %. Η Πολωνία σταμάτησε να εισάγει φυσικό αέριο από τη Ρωσία από τον Απρίλιο του 2022 και πετρέλαιο από τον Φεβρουάριο του 2023. Ο αντίκτυπος στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας έχει μειωθεί χάρη στις προσπάθειες διαφοροποίησης των τελευταίων ετών. Οι ρυθμοί απανθρακοποίησης της Πολωνίας είναι σημαντικά χαμηλότεροι σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη. Η χώρα έχει ακόμη μεγάλα περιθώρια για να εξαλείψει κανονιστικά και διοικητικά εμπόδια για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι καίριας σημασίας για την απανθρακοποίηση της πολωνικής οικονομίας και την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας. Για να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η Πολωνία πρέπει να βελτιώσει τα εσωτερικά της δίκτυα μεταφοράς, διανομής και αποθήκευσης ενέργειας και να προβεί σε μεταρρυθμίσεις του κανονιστικού της περιβάλλοντος. Πιο συγκεκριμένα, η Πολωνία θα πρέπει να εφαρμόσει μέτρα εξάλειψης των εμποδίων στη διαδικασία αδειοδότησης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να επικεντρωθούν στα εξής: i) επιτάχυνση της συμπερίληψης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα χωροταξικά σχέδια· ii) προσδιορισμός περιοχών πρώτης επιλογής για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· iii) τροποποίηση των κανόνων που διέπουν τις άδειες σύνδεσης στο δίκτυο· και iv) εκσυγχρονισμός των παρωχημένων και μη αποδοτικών δικτύων διανομής. Απαιτούνται κι άλλες μεταρρυθμίσεις για: i) να δοθεί στη βιομηχανία η δυνατότητα να επωφεληθεί από την καθαρή ενέργεια μέσω μακροπρόθεσμων συμβάσεων προσφοράς και ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, όπως συμφωνίες αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας· ii) να αρθούν οι περιορισμοί για τις ενεργειακές κοινότητες· και iii) να προωθηθεί η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον τομέα της τηλεθέρμανσης.

- (34) Η κατανάλωση φυσικού αερίου στην Πολωνία μειώθηκε κατά 13 % την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα πέντε έτη, ποσοστό που υπολείπεται λίγο του στόχου μείωσης του 15 % που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου¹⁶. Η Πολωνία παροτρύνεται να εντείνει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024 δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου¹⁷. Παρά την ύπαρξη διαφόρων μέτρων για τον περιορισμό της ζήτησης ενέργειας, χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για να βελτιωθεί η ενεργειακή απόδοση, ιδίως για τα οικιστικά κτίρια και τα συστήματα τηλεθέρμανσης. Η τελική κατανάλωση ενέργειας στην Πολωνία το 2021 ήταν 75,2 εκατ. ΤΠΠ, κινείται δε ανοδικά καθ' όλη τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Πάνω από το ήμισυ της ζήτησης ενέργειας για τη θέρμανση οικιστικών κτιρίων ικανοποιείται επί του παρόντος από γαιάνθρακα, είτε με άμεση χρήση είτε έμμεσα με τηλεθέρμανση. Ωστόσο, τα οικιστικά κτίρια εξακολουθούν να είναι ως επί το πλείστον ενεργειακή μη αποδοτικά, γεγονός που συνεπάγεται μεγαλύτερες ανάγκες επενδύσεων σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη. Επιπροσθέτως, ο τομέας της τηλεθέρμανσης χρειάζεται στοχευμένες μεταρρυθμίσεις και μεγαλύτερες επενδύσεις, ώστε να επιταχυνθεί η απανθρακοποίησή του, να αυξηθεί η αποδοτικότητά του και να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη οικονομική του βιωσιμότητα.
- (35) Από το 2005 έως το 2021, οι εκπομπές αερίου του θερμοκηπίου από τις εγχώριες μεταφορές (εξαιρουμένης της αεροπορίας) στην Πολωνία αυξήθηκαν κατά 88,3 %, σε πλήρη αντίθεση με τη μέση μείωση κατά 7,5 % στην Ένωση. Ακόμη και με τα πρόσθετα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο της Πολωνίας για την ενέργεια και το κλίμα, έως το 2030 προβλέπεται ότι οι εκπομπές αερίου του θερμοκηπίου από τον εν λόγω τομέα θα εξακολουθούν να είναι υψηλότερες κατά 56 % σε σύγκριση με το 2005. Με βάση τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας, είναι απαραίτητο να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την προώθηση βιώσιμων δημόσιων συγκοινωνιών. Ο εξηλεκτρισμός των εγχώριων μεταφορών πρέπει να συνάδει με την απανθρακοποίηση του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια, ώστε να μειωθούν αποτελεσματικά οι τομεακές εκπομπές.

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1369 όσον αφορά την παράταση της περιόδου μείωσης της ζήτησης για μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου και την ενίσχυση των διαδικασιών υποβολής εκθέσεων για την εφαρμογή τους και των διαδικασιών παρακολούθησης της εφαρμογής τους (ΕΕ L 93 της 31.3.2023, σ. 1).

- (36) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Στην Πολωνία, στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε βασικούς τομείς έχουν αυξηθεί τα τελευταία έτη, γεγονός που συνδέεται επίσης με την έλλειψη σχετικών δεξιοτήτων, και δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Το 2022 οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού αναφέρθηκαν ως παράγοντας που περιορίζει την παραγωγή στη βιομηχανία (63,4 % των επιχειρήσεων) και στον κατασκευαστικό τομέα (74,6 % των επιχειρήσεων).
- (37) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης 2023 και η γνώμη του¹⁸ αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

¹⁸ Βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Πολωνία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024, προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων ή τη συνέχιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι αυτά τα μέτρα στήριξης στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 7,8 % το πολύ¹⁹.

Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

Να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, μεταξύ άλλων με την καλύτερη στόχευση των κοινωνικών παροχών. Να διασφαλίσει την επάρκεια των μελλοντικών συνταξιοδοτικών παροχών και τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος με τη λήψη μέτρων για την αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης και με τη μεταρρύθμιση των προτιμησιακών συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

¹⁹ Ποσοστό το οποίο εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σε ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,5 % του ΑΕΠ για το 2024, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 23.

2. Να εκπληρώσει επειγόντως τα απαιτούμενα ορόσημα και τους απαιτούμενους στόχους που σχετίζονται με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, ώστε να καταστεί εφικτή η ταχεία και σταθερή υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να οριστικοποιήσει χωρίς καθυστέρηση το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
3. Να ενισχύσει το επενδυτικό κλίμα, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης.
4. Να επιταχύνει την κατάργηση των ορυκτών καυσίμων και την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Να μεταρρυθμίσει το νομικό πλαίσιο που διέπει την έκδοση αδειών σύνδεσης στο δίκτυο και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών κοινοτήτων, του βιομεθανίου και του ανανεώσιμου υδρογόνου. Να εφαρμόσει μέτρα προώθησης της εξοικονόμησης ενέργειας και μείωσης της ζήτησης αερίου. Να επεκτείνει τις επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση και να απαρθρακοποιήσει την παροχή θερμότητας στην τηλεθέρμανση με σκοπό να αντιμετωπιστεί η ενεργειακή φτώχεια. Να προωθήσει περαιτέρω τις βιώσιμες δημόσιες συγκοινωνίες. Να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένης της ανακαίνισης κτιρίων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος